

Strama-arbete och aktuell antibiotikaanvändning i Kronoberg – årsrapport 2021

Rätt antibiotika i rätt tid till rätt patient. Minska onödig antibiotikaförbrukning.

Med dessa mål verkar Strama för en rationell antibiotikaanvändning och mot antibiotikaresistens.

Covid-19-pandemin har präglat även det gångna året och mycket av stramarbetet har av förklarliga skäl legat nere. Flera personer som ingår i stramagruppen har också nyckelfunktioner i pandemiarbetet vilket medfört en hög arbetsbelastning. Uppsökande verksamhet har inte heller varit möjlig och planerade utbildningar har fått skjutas upp. Men vi tar också med oss många lärdomar om åtgärder för att begränsa smittspridning såväl i vården som i samhället som kan vara till god nytta för att minska behovet av antibiotika även i en mer ”normal” tid. När 2021 summeras är fortfarande antibiotikaanvändningen i samhället på en historiskt låg nivå – 237 uthämtade antibiotikarecept/1000 invånare i Kronoberg (att jämföra med fjolårets siffra på 238 uthämtade recept/1000 invånare).

Strama-arbete 2021

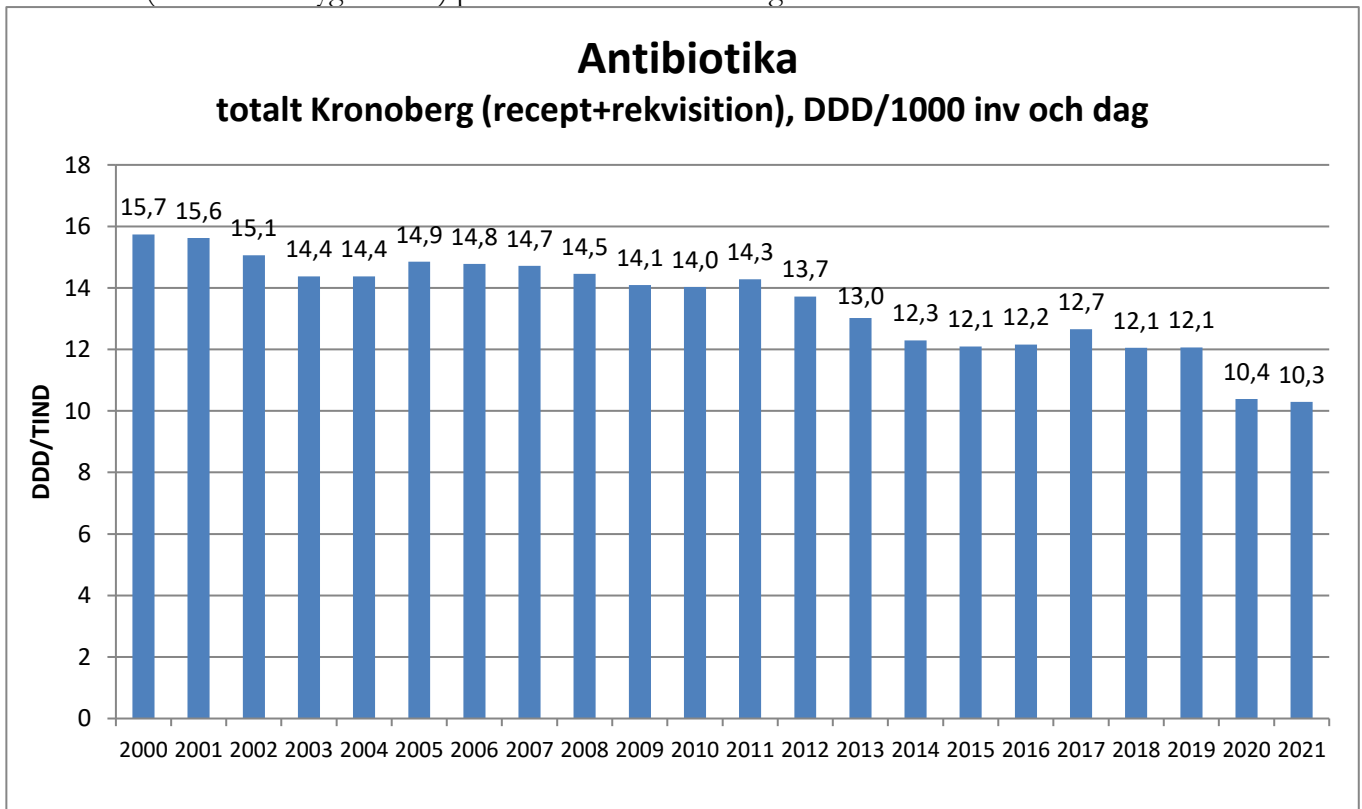
- Regionens Stramagrupp/Medicinsk grupp infektion är tvärprofessionellt sammansatt med medlemmar från infektionskliniken, klinisk mikrobiologi, primärvård, vårdhygien, smittskydd, barn- och ungdomskliniken, öron-näsa-halskliniken samt läkemedelskommitté/läkemedelsenhet. Gruppen fungerar även som regionens medicinska grupp för infektionssjukdomar under medicinska kommittén. Under året har bemanningen haltat p.g.a. föräldraledigheter och vakanser samt hög arbetsbelastning relaterat till pandemin.
- Strama Kronoberg medverkar i AT- och ST-utbildningar inom infektionsområdet och detta har kunnat fortgå under 2021 i normal omfattning – om än ibland i digital form istället för fysiska möten. I samarbete med läkemedelskommittén har informationsapotekare återkopplat utveckling av antibiotikaföreskrivning samt uppdaterade behandlingsriktlinjer till vårdcentraler och kliniker i Kronoberg under året.
- Vi uppdaterar kontinuerligt lokala medicinska riktlinjer och läkemedelsrekommendationer inom antibiotikaområdet och har genomfört detta även 2021. En hänvisning till den nationella appen för mobiltelefoner/webbsidan (Strama Nationell) med aktuella behandlingsrekommendationer får ofta ersätta lokala riktlinjer.
- Strama tar fram och analyserar statistik över antibiotikaanvändningen och följer resistensutvecklingen (aktuella rapporter om lokala resistensmönster publiceras årligen av Klinisk mikrobiologi). Rapporter om antibiotikaanvändning som bygger på försäljningsstatistik av antibiotika publiceras varje kvartal på Strama Kronobergs sida på Vårdgivarwebben. Antibiotikaindikatorer ingår i kvalitetsuppföljningen inom vårdvalet i primärvården.

- Fortfarande saknas möjlighet att enkelt sätt få fram diagnoskopplade data för slutenvårds-antibiotikaanvändningen i Kronoberg. Förhoppningsvis kan Infektionsverket (som legat nere i Kronoberg sedan 2016) återstartas under 2022. Förberedande arbete med validering och implementeringsplan är gjort under vår-höst 2021. Detta skulle ge förutsättningar för meningsfull återkoppling av antibiotikaanvändning på klinik- och avdelningsnivå. Vidare behöver metoder för att mäta behandlingstidens längd utvecklas i samarbete med regionens analysenhet.
- I primärvården finns möjlighet till diagnoskopplad uppföljning via verktyget Medrave samt indikatorer i Primärvårdskvalitet. Under 2021 har Strama genom utskick uppmärksammat några av indikatorerna och uppmanat vårdcentralerna till att använda sina lokala data i kvalitetsarbetet.

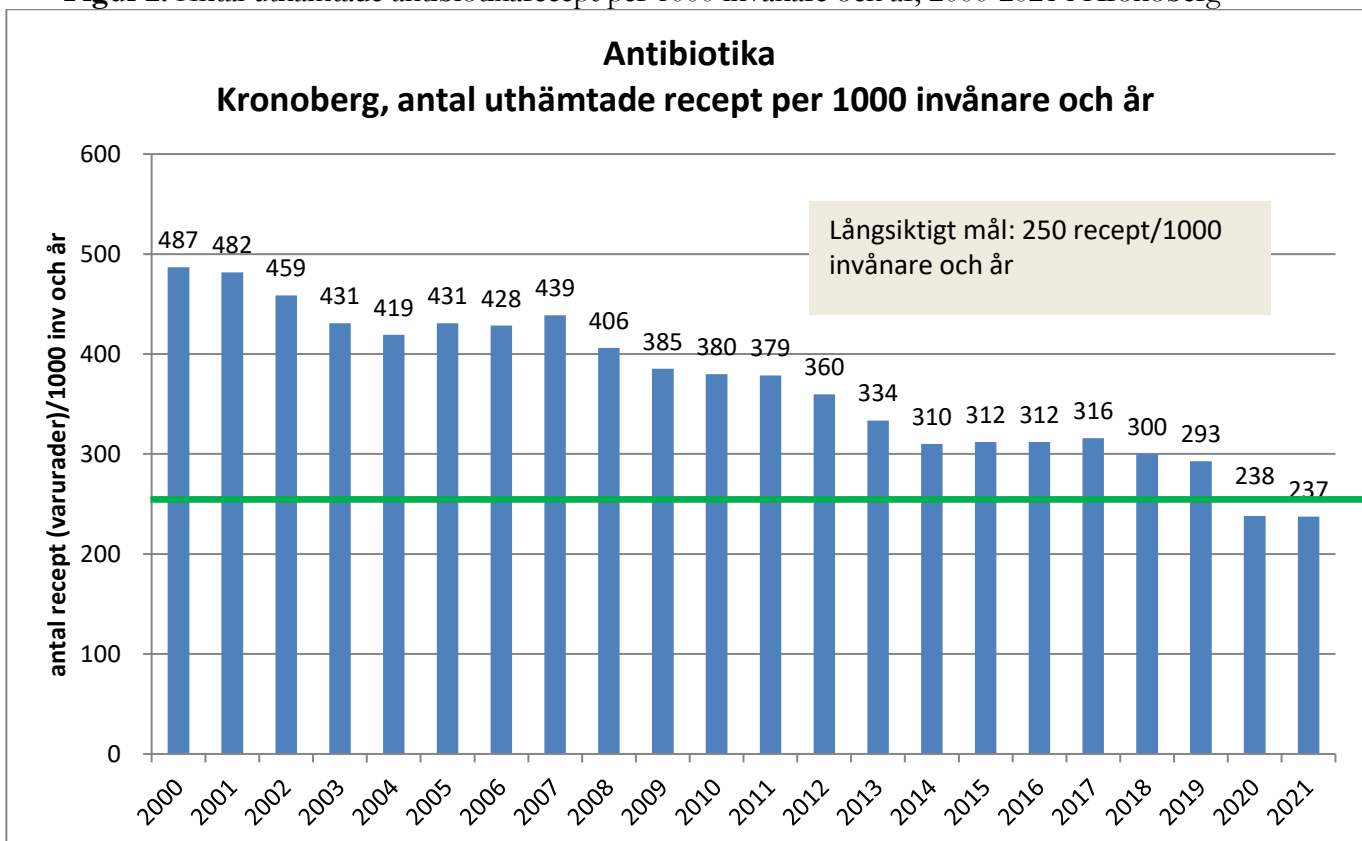
Antibiotikaanvändning 2021

- Totalanvändningen av antibiotika i länet (uthämtade recept från såväl läkare som tandläkare, användning på sjukhus och i kommunala äldreboenden med mera), mätt i definierade dygnsdoser (DDD) per 1000 invånare och dag, är i stort sett oförändrad jämfört med föregående år (Figur 1).
- Antalet uthämtade antibiotikarecept har minskat marginellt mellan 2020 och 2021. **År 2021 hämtade länets invånare ut 237 antibiotikarecept/1000 invånare, vilket är den lägsta noteringen vi någonsin haft.** (Figur 2). Sedan år 2010 har antalet uthämtade antibiotikarecept minskat med drygt 35%.
- År 2021 har Kronoberg, liksom riket som helhet, understigit det långsiktiga målet på högst 250 uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare och år och Kronoberg ligger på en något högre nivå än rikssnittet på 230 recept/1000 invånare (Figur 3). Fortfarande föreligger skillnader mellan olika enheter i länet (även om de minskar alltmer), som inte enkelt kan förklaras (Figur 4).
- Användningen av antibiotika har minskat påtagligt under pandemin i hela Sverige och Kronoberg är inget undantag. Minskningen är mest påtaglig i yngre åldrar. Det är uttagen av antibiotika mot luftvägsinfektioner som minskat mest medan antibiotika mot urinvägsinfektioner och hudinfektioner inte minskat alls lika mycket. Den stora minskningen av antibiotikaanvändningen beror sannolikt till stor del av ett minskat antibiotikabehov. Detta är en följd av minskad smittspridning av framför allt luftvägsinfektioner i samhället under pandemin på grund av bland annat färre fysiska kontakter, mindre ”sjuknärvaro” och förbättrade hygienrutiner. Under hösten 2021, då samhället fungerade mer normalt, sågs en ökning av antibiotikaanvändningen.
- Vi hoppas att även framöver kunna ligga kvar på en låg nivå vad gäller antibiotikaanvändning, men vad som sker när restriktioner försvinner och samhällslivet blir mer normalt igen är omöjligt att förutsäga.
- För mer information om Strama Kronobergs arbete se [Vårdgivarwebben/Vårdriktlinjer/Strama Kronoberg](#).

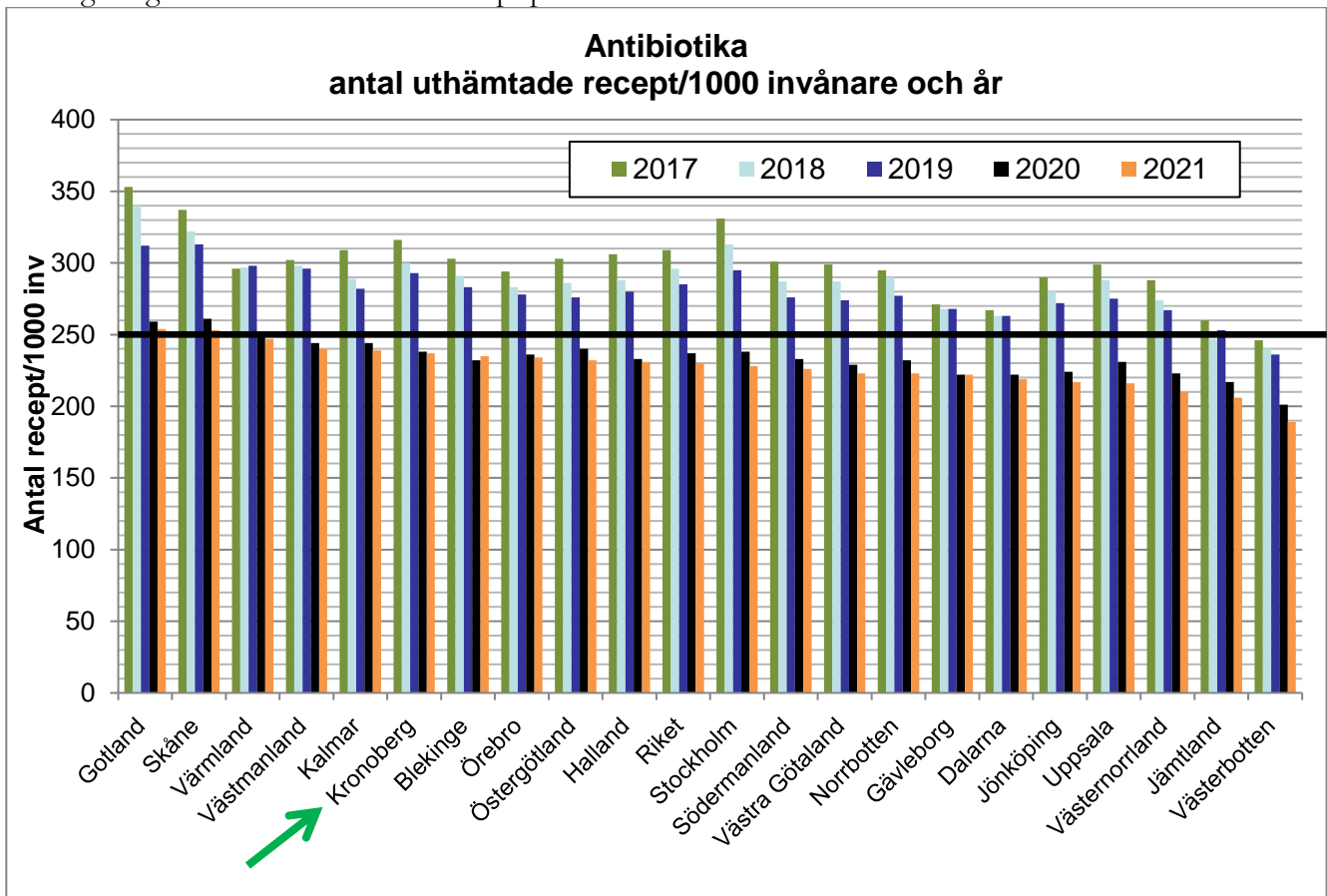
Figur 1: Totalförbrukning antibiotika 2000-2021 i Kronoberg (såväl slutenvård som öppenvård) mätt i DDD (definierade dygnsdoser) per 1000 invånare och dag.

Figur 2: Antal uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare och år, 2000-2021 i Kronoberg

Figur 3: Jämförelse mellan länen. Antal uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare och år. Stramas långsiktiga nationella mål är 250 recept per 1000 invånare och år.

Figur 4: Jämförelse mellan vårdcentralerna i Kronoberg. Antal uthämtade antibiotikarecept per 1000 listade patienter år 2021. Alla uthämtade recept till enhetens listade patienter är med oavsett var de förskrivits.

